

Φουντώνει η κόντρα για το πετρέλαιο

Για όσους θυμούνται τις παραμέτρους της ενεργειακής κρίσης που συγκλόνισε την παγκόσμια οικονομία πριν από 50 χρόνια, οι αναλογίες με το σήμερα δύσκολα θα μπορούσαν να είναι πιο ανησυχητικές. Ενας πόλεμος, μια ένταση στις σχέσεις των ΗΠΑ με τη Σαουδική Αραβία και μια ενεργειακή κρίση. Υπάρχουν βέβαια διαφορές με την ιστορική εκείνη συγκυρία, που έφερε το πετρελαϊκό εμπάργκο των αραβικών χωρών κατά της Δύσης, ανέτρεψε ισορροπίες δεκαετιών και τον Απρίλιο του 1973 οδήγησε την τότε κυβέρνηση Ρίτσαρντ Νίξον να εγκαινιάσει τη στρατηγική των ΗΠΑ για την αύξηση της εγχώριας παραγωγής πετρελαίου με στόχο την ενεργειακή αυτάρκεια της υπερδύναμης.

Τότε οι πετρελαιοπαραγωγοί χώρες του αραβικού κόσμου εξαπέλυσαν οικονομικό πόλεμο κατά της Δύσης με όπλο το εμπάργκο, αντιδρώντας στη στρατιωτική και διπλωματική υποστήριξη που παρείχε η Ουάσιγκτον στο Ισραήλ κατά τον αραβοϊσραηλινό πόλεμο. Στην παρούσα φάση είναι η Ουάσιγκτον που κατηγορεί τη Σαουδική Αραβία ότι στηρίζει τη Ρωσία στον πόλεμο με την Ουκρανία, ενώ η ενεργειακή κρίση προϋπάρχει. Εχει, άλλωστε, προηγηθεί μια παρατεταμένη διεκδικητική ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και το Ριάντ, που κωφεύει στο επίμονο αίτημα της κυβέρνησης Μπάιντεν για αύξηση της παραγωγής του ΟΠΕΚ και φθινό πετρέλαιο. Και το φθινό πετρέλαιο έχει διττή σημασία στην παρουσία συγκυρία. Είναι μεν ζωτικής σημασίας για την παγκόσμια οικονομία, αλλά κρίσιμο και για τον στρατηγικό στόχο της Ουάσιγκτον και των συμμάχων της να γονατίσουν οικονομικά τη Ρωσία και να στερήσουν από τη Μόσχα τα κεφάλαια που χρηματοδοτούν τον απροσδόκητο παρατεταμένο πόλεμο.

Η Ουάσιγκτον κατηγορεί το Ριάντ ότι στηρίζει τη Ρωσία και κωφεύει στο επίμονο αίτημα της κυβέρνησης Μπάιντεν για αύξηση της παραγωγής του ΟΠΕΚ και φθινό πετρέλαιο.

Η απόφαση του ΟΠΕΚ να μειώσει την παραγωγή του κατά 1,16 εκατ. βαρέλια την ημέρα εν μέσω της ενεργειακής κρίσης, την οποία έχει επιτείνει εις το έπακρον ο πόλεμος της Ρωσίας με την Ουκρανία, οδήγησε αναπόφευκτα σε άνοδο των τιμών του «μαύρου χρυσού». Σε λίγες ώρες το αργό Δυτικού Τέξας άρχισε να πλησιάζει τα 85 δολ. το βαρέλι και μέχρι την ώρα που συντασσόταν το παρόν, κυμαινόταν σε επίπεδα πάνω από τα 80 δολ. το βαρέλι. Εκ πρώτης όψεως ο ΟΠΕΚ πέτυχε τον στόχο της ανόδου των τιμών, καθώς λίγες ημέρες νωρίτερα η κρίση των περιφερειακών αμερικανικών τραπεζών και της Credit Suisse είχε ενσπείρει παγκόσμια ανησυχία και είχε οδηγήσει τις τιμές του «μαύρου χρυσού» σε υποχώρηση κοντά στα 70 δολ. το βαρέλι. Ο «μαύρος χρυσός» είχε όμως ήδη ανακάμψει κοντά στα 80 δολ. το βαρέλι και πριν από την ανακοίνωση του ΟΠΕΚ

Η Ουάσιγκτον κατηγορεί το Ριάντ ότι στηρίζει τη Ρωσία και κωφεύει στο επίμονο αίτημα της κυβέρνησης Μπάιντεν για αύξηση της παραγωγής του ΟΠΕΚ και φθινό πετρέλαιο.

για μείωση της παραγωγής. Εξάλλου, στη διάρκεια του περασμένου έτους κι ενώ σοβούσε η ενεργειακή κρίση, το πετρέλαιο βρισκόταν για μεγάλο χρονικό διάστημα κοντά στα 100 δολ. το βαρέλι.

Εν ολίγοις, τίποτε δεν θυμίζει τις απίστευτες εξελίξεις της πανδημίας, όταν οι τιμές του πετρελαίου είχαν υποχωρήσει καθώς βυθιζόταν στα Τάρταρα η ζήτηση εξαιτίας του πρώτου μεγάλου lockdown και η υπερδύναμη κολυμπούσε στο σχιστολιθικό πετρέλαιο. Εχει παρέλθει, άλλωστε, η εποχή που αυτή η σχιστολιθική επανάσταση των ΗΠΑ κινούνταν με πυρετώδεις εξορυκτικούς ρυθμούς. Η κίνηση του ΟΠΕΚ μάλλον εντάσσεται στην αναμέτρηση δυνάμεων με την Ουάσιγκτον, που από το περασμένο έτος διαθέτει στην παγκόσμια αγορά σημαντικό όγκο των στρατηγικών της αποθεμάτων πετρελαίου για να εμποδίσει την περαιτέρω άνοδο των τιμών.

Πλήγμα για Ινδία και Ιαπωνία

Αν επαληθευθούν οι δυσοίωνες προβλέψεις αναλυτών όπως η Goldman Sachs για εκτόξευση της τιμής του πετρελαίου στα 100 δολάρια το βαρέλι, θα πληγούν περισσότερο όχι οι ΗΠΑ, που μπορεί να βρίσκονται στο στόχαστρο του ΟΠΕΚ, αλλά όσες χώρες εισάγουν πετρέλαιο. Και κάποιες από αυτές είναι χώρες συγκριτικά φτωχές ή αναπτυσσόμενες όπως, για παράδειγμα, η Ινδία και οι χώρες της νοτιοανατολικής Ασίας. Κάποιες άλλες είναι, βέβαια, ισχυρές οικονομίες όπως η Ιαπωνία και η Νότιος Κορέα, αλλά σίγουρα θα πληρώσουν ακριβό τίμημα για γεωπολιτικές εντάσεις που εν κατακλείδι δεν τις αφορούν.

Η Ινδία είναι η τρίτη χώρα στον κόσμο σε κατανάλωση πετρελαίου και παρέμεινε σταθερή πελάτισσα της Ρωσίας αγοράζο-

ντας ρωσικό πετρέλαιο με έκπτωση μετά την επιβολή των κυρώσεων της Δύσης. Σύμφωνα με στοιχεία της ινδικής κυβέρνησης, οι εισαγωγές αργού στην Ινδία αυξήθηκαν τον Φεβρουάριο κατά 8,5% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Και όπως τονίζει ο Χένινγκ Γκλόισταϊν, διευθυντής του ομίλου Eurasia, μολονότι οι Ινδοί εξακολουθούν να επωφελούνται από το φθινό ρωσικό φυσικό αέριο, έχουν ήδη υποστεί πλήγμα από την άνοδο των τιμών του άνθρακα και του φυσικού αερίου. Και όπως σημειώνει ο ίδιος, «αν ανεβεί περισσότερο η τιμή του πετρελαίου, ακόμη και το φθινό ρωσικό αργό θα αρχίσει να είναι ακριβό και να πλήττει την οικονομία της Ινδίας». Για την Ιαπωνία, το πετρέλαιο είναι η σημαντικότερη πηγή ενέργειας καθώς αντιπροσωπεύει περίπου το 40% των συνολικών ενεργειακών προμηθειών της. Όπως επισημαίνει η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας, η Ιαπωνία «δεν διαθέτει αξιόλογη εγχώρια παραγωγή υδρογονανθράκων και αναγκαστικά εξαρτάται σχεδόν ολοκληρωτικά από τις εισαγωγές αργού. Αυτές σε ποσοστό από 80% έως 90% προέρχονται από τις χώρες της Μέσης Ανατολής». Τα ίδια περίπου ισχύουν και για τη Νότια Κορέα, που καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος των ενεργειακών αναγκών της με εισαγόμενο πετρέλαιο. Όπως υπογραμμίζουν αναλυτές της ανεξάρτητης εταιρείας ερευνών Enerdata, η Νότια Κορέα και η Ιταλία εξαρτώνται ενεργειακά σε ποσοστό τουλάχιστον 75% από τις εισαγωγές πετρελαίου. Και βέβαια, τόσο οι χώρες της Ευρώπης όπως και η ίδια η Κίνα έχουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης από το πετρέλαιο. Σε ό,τι αφορά, πάντως, την ενεργοβόρα Κίνα, η εξάρτησή της έχει κάπως περιοριστεί καθώς διαθέτει και εγχώρια παραγωγή «μαύρου χρυσού», ενώ η Ευρώπη στο σύνολό της εξαρτάται κυρίως από το φυσικό αέριο, τον άνθρακα και την πυρηνική ενέργεια.

Μεγάλο θα είναι, τέλος, το πλήγμα για ορισμένες από τις αναδυόμενες αγορές που δεν έχουν επαρκή συναλλαγματικά διαθέσιμα για να χρηματοδοτήσουν μεγάλο όγκο αγορών πετρελαίου αν οι τιμές είναι υψηλές και φτάνουν στα 100 δολάρια το βαρέλι. Ανάμεσά τους η Τουρκία, η Αργεντινή, η Νότιος Αφρική και το Πακιστάν.

Η αντίδραση της Ουάσιγκτον στην είδηση ότι ο ΟΠΕΚ μειώνει περαιτέρω την παραγωγή πετρελαίου ήταν η αναμενόμενη. Εκπρόσωπος του Λευκού Οίκου ανέφερε πως «η κίνηση δεν είναι συνετή στην παρούσα συγκυρία». Και οι σχέσεις της υπερδύναμης με το βασίλειο των Σαούδ παραμένουν τεταμένες, παρά τις ατελέσφορες προσπάθειες του προέδρου Μπάιντεν. Δεν είναι η πρώτη φορά που ο ΟΠΕΚ ανακοινώνει μείωση της παραγωγής του στη διάρκεια της ενεργειακής κρίσης, που άρχισε από το καλοκαίρι του 2021 και κλιμακώθηκε μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και τις κυρώσεις της Δύσης κατά της Μόσχας.